

Гриненко Ю. І.

аспірантка

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

м. Київ, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ БАЗ ДАНИХ ДЛЯ ПОТРЕБ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ

Необхідність процесу пошуку та визначення зіставності у контрольованих операціях, без якої неможливо визначення факту відповідності проведеної контрольованої операції принципу «витягнутої руки», є досить складним. Базовою складовою цього пошуку є доступна і коректна інформація у вигляді будь-яких інформаційних баз даних та інших публічних джерел інформації.

З метою отримання відповіді на питання щодо необхідності застосування інформаційних джерел та баз згідно з вимогами Податкового кодексу для проведення аналізу з трансфертного ціноутворення необхідним є визначення основних складових такого аналізу.

Визначення місця кожної складової дасть можливість сформулювати уявлення про модель аналізу в трансфертному ціноутворенні, а також якими за важливістю та послідовністю є ці складові для платників податків та контролюючих органів. При цьому врахування наявних проблем у платників в отриманні інформації та проведенні зіставного аналізу дасть змогу зрозуміти, як працює фіскальна служба з інформаційними джерелами і базами даних та оцінкою (аналізом) інформації.

Очікувані складові, які повинні отримуватись за наслідками опрацювання інформаційних джерел і, зокрема, баз даних, — це наявність зіставних даних за заданими критеріями пошуку, можливість проведення коригувань з метою досягнення максимальної зіставності згідно з ст. 39 Податкового кодексу, покрокове документування дій пошуку [1].

Законодавством визначено порядок використання джерел інформації для встановлення відповідності умов контрольованої операції принципу «витягнутої руки». Основною вимогою норми є використання як контролюючим органом, так і платником податків джерел інформації, які містять відомості, що дають змогу зіставити комерційні та фінансові умови операцій.

Пошук зіставності здійснюється у двох напрямках:

- аналіз інформації про зіставні неконтрольовані операції платника податків або такі операції його контрагента, у тому числі залежно від обраної сторони для тестування (для методу рентабельності);
- аналіз інформації будь-яких інформаційних джерел, що є загальнодоступними та надають інформацію про зіставні операції та осіб.

Безперечно, в такій ситуації першочерговим є доступність інформації та її відповідність вимогам, що висуваються з метою проведення аналізу зіставності. На сьогодні основним законодавчим актом, який регулює створення, збір, отримання та зберігання, використання та захист інформації, є Закон про інформацію [4].

Визначальними з точки зору можливості використання інформаційних джерел є норми законодавства, які зобов'язують контролюючий орган використовувати тільки загальнодоступну інформацію для зіставлення умов контрольованих операцій з умовами неконтрольованих операцій з метою оподаткування і не погоджуватись з вибором інформаційних джерел платником податків шляхом отримання вищого рівня зіставності комерційних та фінансових умов операцій на підставі інших інформаційних джерел. Але ці умови є дзеркальними з огляду на розкриття платником усієї необхідної інформації під час обґрунтування ринковості своїх операцій.

Безперечно, проблему наявності та використання коректної інформації для цілей трансфертного ціноутворення озвучено в багатьох напрямках. Наявність цієї проблеми та свої застереження визначає ОЕСР та ООН у своїх Настановах щодо трансфертного ціноутворення [2].

Вибір найбільш доцільного методу трансфертного ціноутворення за результатами функціонального аналізу як і застосування методів за пріоритетністю є процедурою, що залежить та є повністю пов'язаною із наявністю повної та достовірної інформації про ціни.

Наявність інформації щодо зіставних операцій стосовно фінансових послуг, роялті, нематеріальних активів, яка б враховувала всі умови та давала змогу здійснювати відповідні коригування, є окремою проблемою. Для пошуку такої інформації можливе використання баз BloombergProfessional, Thomson Reuters Eikon, CBonds («СБондс-Україна»), RoyaltyStat бази Amadeus та модуль TP Catalyst.

Інформація з комерційних баз Orbis, Amadeus, Ruslana (бюро «ВанДейк»), Onesource TP («Томсон Ройтерс»), BloombergProfessional («Блумберг»), Спарк («Інтерфакс»), які містять відомості щодо фінансових даних компаній, ставок роялті, відсоткових ставок за фінансовими інструментами, не належить до конфіденційної, таємної або службової інформації та не може становити комерційної таємниці. Тому інформація, що міститься у цих базах даних, є загальнодоступною і може використовуватись при аналізі зіставності з метою встановлення відповідності умов контрольованих операцій принципу «витагнутої руки» згідно законодавства.

Враховуючи ситуацію, що склалась за останні роки як у світовій, так і вітчизняній економіці, суттєвим з огляду на необхідність проведення аналізу є отримання від будь-якої бази можливості аналізу та зіставлення відповідних цінних показників за період проведення контрольованої або фінансових даних за останні декілька попередніх років (історичних даних).

У питанні врахування часових обмежень щодо встановлення порівнянності ОЕСР визначає важливим при аналізі порівнянності її встановлення стосовно часу походження, збирання та отримання інформації про фактори порівнянності та порівняні неконтрольовані операції, що використовуються під час проведення аналізу порівнянності. У Настановах ОЕСР це визначається як часове обмеження щодо походження. Згідно з наведеним висновком інформація, пов'язана з умовами порівняних неконтрольованих операцій, здійснених протягом того самого періоду часу, що й контрольована операція, розглядається як найбільш надійна інформація для використання аналізу порівнянності, оскільки вона відображає те, яким чином незалежні сторони поводитись в економічному середовищі, яке є ідентичним з економічним середовищем контрольованої операції платника податків.

Зазначені системи дають змогу:

- отримання інформації про деталізовані дані фінансової звітності, а саме баланс, звіт про прибутки і збитки, квартальну звітність із глибиною покриття 10 останніх років;
- здійснення пошуку компаній за 100 критеріями, серед яких реєстраційні дані, галузь, країна, структура власності з можливістю визначення відсотка володіння (індикатор незалежності — 20%) з відображенням детальної структури власності (історія, поточні та кінцеві бенефіціари) [3].

Thomson Reuters Onesource TP — інформаційно-аналітичний сервіс, який надає інформацію щодо біржових котирувань, спот-котирувань, тендерів ринків сільгосппродукції, добрив, металургії, вугілля, а також ринку фрахту.

Інформаційна платформа компанії «Блумберг» представляє систему BloombergProfessional з інструментом для вирішення завдань трансфертного ціноутворення, серед яких — пошук зіставних ринкових цін, розрахунок валової рентабельності, фінансовий та економічний аналіз. Зазначена Платформа позиціонує себе лідером галузі в напрямі аналізу ринку інструментів із фіксованою дохідністю та можливістю доступу до поточних і

історичних біржових та позабіржових котирувань. Надає інформацію стосовно структури капіталу емітента та його афілійованих компаній, має дані щодо фінансової звітності компаній з можливістю розрахунку показників дохідності активів, операційної маржі, прибутку, пошуком зіставних компаній за галузевим принципом.

Система аналізу ринків і компаній СПАРК «Інтерфакс» — база даних понад 11 млн. компаній України, Казахстану та Росії, яка дає змогу переглядати бухгалтерську та фінансову звітність компаній, розраховувати інтервали рентабельності для потрібного виду діяльності [3].

Наприклад, до недоліків баз Ruslana та Amadeus можна віднести стислий опис діяльності компаній, зокрема України та Росії, у зв'язку з чим аналіз функцій та ризиків порівнюваних компаній з точки зору визначення найбільшої зіставності провести складно, а сервіс АСТРА адаптовано під російське законодавство [3].

За визначенням Настанов ОЕСР звичайним джерелом інформації є комерційні бази даних, створені особами, які збирають інформацію, що надсилається компаніями до відповідних адміністративних органів, та надають їх в електронному форматі, зручному для проведення пошуків та статистичного аналізу. У Настановах зазначається, що вони можуть бути зручними та оптимальними з огляду на витрати шляхом ідентифікації зовнішніх ознак порівнюваності та найбільш надійним джерелом інформації залежно від фактів та обставин випадку [2].

При цьому комерційні бази даних часто можуть мати окремі обмеження у зв'язку з тим, що вони покладаються на загальнодоступну інформацію, що містить дані, які компанії надають добровільно й у самостійно визначеному обсязі.

Водночас необхідно з обережністю користуватись такими базами даних, оскільки вони створюються та пропонуються для цілей, інколи відмінних від цілей, пов'язаних із трансфертним ціноутворенням. Комерційні бази даних не завжди надають достатньо детальну інформацію для підтвердження обраного методу трансфертного ціноутворення. Не всі бази даних мають однаковий рівень деталізації і не всі вони можуть використовуватися із подібною впевненістю. Важливо зазначити, що, як свідчить досвід багатьох країн, такі комерційні бази даних використовуються з метою порівняння результатів діяльності компаній, а не операцій, оскільки в них рідко буває наявності інформація щодо операцій з третіми сторонами.

Необхідно також зазначити, що при використанні інформаційних ресурсів доцільно враховувати, що заявлена публічність інформації може мати відповідний ступінь конфіденційності або її надання в публічний доступ третім особам здійснюється за плату, оскільки національне право кожної країни може містити власні випадки розкриття такої інформації.

Наприклад, в окремих європейських країнах та Канаді податковий орган зобов'язаний запросити дозвіл третьої особи на розкриття належної їй інформації, якщо вона використовується з метою коригування ціни платника, що перевіряється.

З огляду на це, центральному податковому органу необхідно б було розробити електронну базу даних, яка містила б інформацію (з оперативним її оновленням) про ціни реальних договорів, укладених та виконаних українськими підприємствами з нерезидентами. Така інформація могла б бути використана для оперативного визначення ринкового діапазону цін товарів (робіт, послуг), що значно спростило б процедуру порівняння контрольованих і неконтрольованих операцій та вдосконалило механізм регулювання трансфертного ціноутворення в Україні

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що головним, що має відображати будь-яке інформаційне джерело, є наявність аргументації, яка забезпечить зіставність для оцінки та обґрунтування відповідності умов проведеної контрольованої операції принципу «витагнутої руки».

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 [Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
2. Настанови ОЕСР щодо трансфертного ціноутворення для транснаціональних компаній та податкових служб [Електронний ресурс] // Міністерства доходів і зборів: [сайт]. – Режим доступу: // <http://minrd.gov.ua/data/material/000/021/80820/0.pdf>.
3. Науковий журнал Вісник Офіційно про податки [Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua>
4. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 року № 2939-VI [Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Ельсуков В. П.

кандидат економічних наук, доцент

Государственное учреждение образования «Институт бизнеса и менеджмента технологий
Белорусского государственного университета»
г. Минск, Республика Беларусь

ПРИМЕНЕНИЕ M2M ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ УЧЕТЕ СОСТАВЛЯЮЩИХ ЗАТРАТ И РЕАЛИЗАЦИИ

Совершенствование управления компанией выступает как одно из эффективных и относительно мало затратных направлений повышения ее конкурентоспособности. В последнее время увеличивается число сторонников применения в этой области системного подхода, в основе которого лежит итерационный цикл управления (петля OODA), при котором реализуются стадии: 1) наблюдения (сбора информации); 2) оценки (анализа информации); 3) принятия решения; 4) действия (оформления управленческой процедуры и ее реализации). Такой подход является развитием основной модели кибернетики, в общих чертах представляемой как «Вход информации - Выход информации – Обратная связь». Добавляется еще одна петля обратной связи, предназначенная лицу принимающему решение. Эффективность управления определяется: а) быстротой осуществления итерационного цикла; б) качественным осуществлением всех его стадий.

Развитие основной модели кибернетики позволяет и вызывает необходимость применения для сокращения времени прохождения цикла управления M2M технологий, которые можно определить как информационное взаимодействие между машинами по обмену информацией или ее передаче в одностороннем порядке (Machine-to-Machine). Такое взаимодействие может осуществляться посредством проводной и мобильной связи. Именно бурное развитие последнего направления, приведшее к удешевлению тарифов на мобильную связь, дало толчок применению данных технологий. В настоящее время большинство M2M технологий реализуется посредством мобильного межмашинного взаимодействия.

Современная технико-технологическая база в области микроэлектроники и телекоммуникаций представляет широкие возможности применения M2M технологий в различных сферах коммерческой деятельности: разработаны M2M СИМ-карты для работы в сложных условиях эксплуатации; получают широкое распространение СИМ-чипы – миниатюрные, в виде микросхемы устройства в защитном корпусе, которые могут монтироваться методом пайки. Основная часть подключения M2M устройств приходится на счетчики.

Бухгалтерскому и управленческому учету принадлежит особая роль в осуществлении цикла управления – представление достоверной, в требуемом формате, с нужной степенью